

Nr 82.

Godkänd av första kammaren den 12 april 1916.

Godkänd av andra kammaren den 12 april 1916.

*Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts
i statsverkspropositionen gjorda framställning angående
specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas
föryngring.*

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 24.)

Till Konungen.

I punkt 65 under nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring i huvudsaklig överensstämmelse med den i statsrådsprotokollet angivna plan å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 38,900 kronor ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 19,900 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört:

»Den i förevarande framställning behandlade frågan är förvisso av en mycket stor betydelse för vårt lands skogsskötsel och därmed för dess ekonomi och handelsbalans gent emot utlandet. De norrländska skogarna hava nästan ända intill vår tid till stora delar varit orörda av yxan, beroende huvudsakligen på deras avlägsna läge och de outvecklade kommunikationerna. Häri har numera under några tiotal av år skett en fullständig förändring. En allt kraftigare exportindustri för

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 34 häft. (Nr 82.)

trävaror har uppstått, vars produkter utgöra en av de allra viktigaste posterna å handelsbalansens kreditsida. Allt längre in åt landet, allt högre upp utefter älvdalarna hava avverkningarna kunnat bedrivas med ekonomisk fördel, sedan vattendragens reglering till flottleder reducerat transportkostnaderna i förut icke anad grad. Härmed har också följt, att virke av smärre dimensioner numera kan ekonomiskt tillgodogöras å trakter, från vilka förut knappast utdrivning av grovt timmer lönade sig. Vid dessa avverkningar hava vi tagit den skog, som naturen där ställt till vårt förfogande och som representerade långa tiders, ibland mellan 100 och 200 års produktion. Oss åligger nu skyldigheten att se till, att dessa för vårt land så oerhört värdefulla skogstillgångar komma att stå även våra efterkommande till buds. Mångahanda lagar och föreskrifter hava utfärdats och många åtgärder vidtagits i dylikt syfte. Men det låter sig icke förneka, att vår kännedom om själva grundvalarna för en rationell skogsskötsel i dessa trakter, om dessa skogars livsvillkor, särskilt deras föryngringsmöjligheter och sätten att befordra dessa möjligheter m. m., är i hög grad ofullkomlig och osäker. Många olika teorier därom hava uppställts, förfäktats och bestritts, utan att klarhet vunnits. En sådan klarhet kan näppeligen vinnas annat än på empirisk väg genom omsorgsfullt planlagda, utförda och kontrollerade försök, vilka måste pågå under en viss, ej alltför kort tid. Det nu framlagda förslaget, som avser att i viktiga delar söka fylla bristerna i vår kännedom om rätta sättet för norrlandsskogarnas skötsel och därpå inverkan omständigheter, synes mig därför till sitt syftemål vara i högsta grad betydelsefullt. Såväl på grund av skogsskötselns allmänna betydelse för landet som med hänsyn särskilt till att huvudmassan av statsskogarna är belägen i övre Norrlands inre delar, vilkas förhållanden i nu förevarande hänseenden torde vara mest olika mot de sydligare landsdelarnas, anser jag därför, att det för staten är av synnerligen stort intresse, att undersökningar i förslagets syfte komma till stånd. Bliva försöken verkligt vägledande för framtiden, vilket ju är att antaga, kommer förvisso vinsten av dem att mångfaldigt överstiga kostnaderna.

Själva planläggningen av de föreslagna försöken, vilken uppgjorts av på detta område speciellt sakkunniga vetenskapsmän i samråd med särskilt tillkallade praktiskt erfarna och kunniga personer samt uttryckligen gillats av skogsförsöksanstaltens styrelse, och för vilken jag här-
ovan endast i korthet kunnat redogöra, synes mig utmärkas av klar uppfattning om de frågor, vilka man vill hava besvarade, och de lämpligaste vägarna att erhålla dessa svar. Något bestämt fastslående av en viss plan torde dock näppeligen nu böra äga rum, då ju under försökens

fortgång både ändringar, tillägg och kanske även uteslutningar kunna visa sig behövliga eller lämpliga. Försöken böra uppenbarligen verkställas under skogsförsöksanstaltens allmänna ledning och tillsyn, men torde icke kunna utföras endast av anstaltens egen personal, som är upptagen av andra viktiga uppgifter. Särskild personal torde därför böra anställas och synes mig åtminstone för närvarande icke något vara att erinra mot vad i förberörda specialprogram föreslagits beträffande personalens sammansättning och arvoden åt densamma. Icke heller övriga poster i kostnadsberäkningen föranleda nu någon erinran från min sida. Jag vill dock betona, att jag härigenom icke avser, att denna beräkning nu skall fastslås såsom gällande för framtiden. Den torde för övrigt huvudsakligen vara avsedd att utgöra en ledning för bedömande av, vilka ungefärliga kostnader hela företaget kommer att betinga.

Erforderliga anslag, vilka uppenbarligen böra utgå å extra stat, torde därför böra efter utredning och förslag varje gång beviljas och anvisas år för år. Med hänsyn till den framhållna omständigheten, att just under innevarande vinter är rik tillgång på grankott och att dylik tillgång på tallkott är att förvänta nästa vinter samt att kottår lära i Norrland återkomma blott med jämförelsevis långa mellanrum, anser jag mig böra instämma i förslaget, att för utnyttjande av dessa gynnsamma förutsättningar för betydelsefulla undersökningar under år 1916 arbetet må få börja redan den 1 april innevarande år. Varken mot det för innevarande år beräknade beloppet, 19,900 kronor, eller mot det belopp, som angivits såsom erforderligt för år 1917, 19,000 kronor, har jag någon erinran att göra.»

Riksdagen har, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition angående driftkostnader under år 1917 för statens domäner, genom avsättande av en särskild fond för täckande av återväxtkostnader erkänt den stora betydelsen av att på ett rationellt sätt sörjes för skogarnas återväxt och förnygring.

Huru åtgärder i nämnda syfte lämpligast böra utföras i mellersta och södra Sverige hava därstädes redan utförda praktiska försök och undersökningar i viss mån givit vid handen. Vad åter angår de norra delarna av landet, framför allt Norrland, så stå en mångfald hithörande frågor ännu obesvarade. Detta är helt naturligt i betraktande av de utomordentligt stora svårigheter, med vilka undersökningsarbetet däruppe varit förenat, särskilt på grund av de norrländska skogarnas ofantliga utsträckning. Förslaget att nu genom särskilt planlagda special-

undersökningar i större skala och utförda under en längre tid söka nå fram till en mera ingående kunskap i fråga om lämpligaste metoder att under olika lokala förhållanden rätt sörja för de norrländska skogarnas föryngring är med hänsyn till de betydelsefulla resultat för vårt lands skogshushållning, som härigenom kunna stå att vinna, värt allt beaktande. Vid statens skogsförsöksanstalt utförda förberedande undersökningar hava också, enligt vad i ärendet upplysts, i så avsevärd grad belyst de norrländska skogarnas föryngringsproblem, att praktiska försök i större skala borde med fördel kunna omedelbart påbörjas.

Med hänsyn till det anförda och då riksdagen icke har något att erinra mot storleken av det för ändamålet för åren 1916 och 1917 beräknade beloppet, har riksdagen för specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring i huvudsaklig överensstämmelse med den i statsrådsprotokollet angivna plan å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 38,900 kronor ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 19,900 kronor.

Stockholm den 12 april 1916.

Med undersåtlig vördnad.